

Achter pagina.

FOKKE & SUKKE
ZITTEN IN DE REDACTIE VAN JINEK

Het was 1956. Het vroom en op de slaapkamers stonden de ijsbloemen aan de binnenkant op de ramen. In de wc was een petroleumstelletje gezet om het bevroren van de waterleiding tegen te houden. Beneden was de haard opgestookt. Het hele gezin zat aan tafel. We keken allemaal naar mijn moeder die een zeem naaide in het kruis van een broek van mijn vader. Waarom begrepen we niet. Mijn vader keek geheimzinnig en mijn moeder zei niets.

De volgende dag zou mijn vader naar Leeuwarden gaan om zijn zesde Elfstedentocht te schaatsen. Hij was 53 jaar. Zijn schaatskleding lag al klaar. Een lange onderbroek van Jansen en Tilanus, daarover een dikke maillot met de zeem, een huisgebreide trui met daaronder kranten, dikke sokken en wanten, en het belangrijkste; twee mutsen, door mijn moeder gebreid. Een paarse en een donkerblauwe, die zij aan elkaar naaide en vanaf dat moment de 'dubbele muts' heette.

Mijn vader vertrok met de bus van de Twee Provinciën naar Rotterdam. Op het station zou hij zijn vriend ontmoeten, die hij tijdens andere schaatstochten had ontmoet. Mijn vader liet zien wat hij bij zich had voor de tocht. In een linnen zakje had hij de suikerkontjes, de sigaren en zijn slijpsteentje. Daar was hij enorm trots op. Hij gaf meteen een kleine demonstratie. Zijn vriend liet zijn bijzondere houten noren zien.

Al op jonge leeftijd leerde ik de namen van de winnaars van alle Elfstedentochten. Werden de verhalen verteld, waar de woorden bar en boos in voor kwamen.

Twee dagen later strompelde mijn vader helemaal gebutst uit de bus. Het

In 1956 werd de heftigste Elfstedentocht uit de geschiedenis geschaatst. Maria Heiden maakte hem mee - via haar vader.

FOTO'S: NATIONAAL ARCHIEF

Tragiek tijdens de Tocht der Tochten

was een prachtige tocht, maar hij had pech gehad. In volle vaart was er een andere schaatser op hem geklapt. Hij was keihard gevallen, zijn ene noor was doorboord, er zat een fikse scheur in de schoen. Hij dacht dat zijn grote teen er los in lag, alles werd zo rood en dik dat hij niet durfde kijken. Maar wat moet, dat moet. Hij moest dat zesde kruisje halen. En zo geschiedde, zei hij er plechtig achteraan.

Hij schoot vol bij het verhaal over de vijf mannen die als eersten tegelijk over de eindstreep kwamen, maar dat dat niet goedgekeurd werd door het Elfstedenbestuur. Ze hadden het met elkaar afgesproken. „Het ging om echte vriendschap”, zei hij.

Een week later kwam hij op verzoek van het hoofd van de Lagere School met de Bijbel vertellen hoe de Tocht der Tochten was verlopen. In mijn klas in zijn schaatskleren met de dubbele muts bij zich. Hij fluisterde als hij over de sneeuw sprak, deed tussen zijn handen de snerpande wind na en stak tussendoor een sigaar op. Het lossen, het op kop rijden, de stok die ze vasthielden. De stilte en het krassende geluid van de schaats op het ijs. Overal juichende mensen.

Toen kwam het moment van de val. De kinderen luisterden ademloos. Overal blauwe plekken, gekneusde ribben, een voet in het verband, een bevroren oog, maar gelukkig geen hoofdwond, dat kwam door zijn dubbele muts. Opeens trok hij met enig vertoon zijn broek een stukje naar beneden en liet hij zijn bloeduitstortingen zien. Ik, die mijn vader nooit bloot zag, schaamde me kapot. Toen de kinderen naar voren liepen om het Elfstedenkruisje te bewonderen, bleef ik versteend zitten.

WOORD

Als het niet gaat om contact

Volgens *Sophie van der Stap* zijn andere mensen de oorzaak van gebazel. Gaat nergens over.

Sommige woorden dragen hun betekenis in hun klank, en ik denk dat het woord 'bazelen' nou precies zo'n woord is. Wat zou het zonde zijn als ik nu via de Dikke van Dale de definitie opzocht, terwijl ik het dus zelf, via het bazelen, de karakter van het woord, kan ontrafelen.

Bazelen: babbelen, ouwehoeren, zwammen, nonsens verkondigen, een woord grijsdraaien tot het zwart ziet, brommen (niet in de bajes maar in je mond).

Bazelen is inderdaad precies dat, blijkt later, toch, uit Van Dale.

En ook dat het woord vele synoniemen kent: lallen, leuteren, kletsen, dazen, meieren. De synoniemen zijn met zoveel, je zou bijna denken dat de mens er wel van houdt, van al dat bazelen.

Ik denk dat al ons gebazel, meestal over de imperfecte ander, te maken heeft met ons

imperfecte zelf / leven / uitkomst van de dingen. Kwesties waar we met al ons gebazel niet bij kunnen. Heel anders dan de imperfecte ander, die we van de hoed tot de rand kennen. Dan zeggen we, ach die mensen, wat zijn ze toch voorspelbaar, en vergeten we voor het gemak dat we zelf ook mens zijn. Gebazel is er dus niet zozeer om contact te maken met andere mensen. Gebazel is er omdat er andere mensen zijn. Daar gaat iedere randdebiel van bazelen, toch?

Een eigenschap van gebazel is dat het nergens over gaat. Nu zijn er mensen die dat geen probleem vinden, integendeel zelfs. En in zekere zin begrijp ik dat ook wel, het leven gaat er immers ook aan voorbij. Maar ik zie het leven dan toch liever aan andere dingen voorbijgaan. Waarschijnlijk zelfs aan het tegenovergestelde van bazelen: aan het leven zelf, dus.

Bazelen

KAMAGURKA

BREKEND

IKJE

Woordenschat

Sinds kort werk ik in een bibliotheek. Vandaag leerde ik dat kinderen die een half uur per dag lezen zes keer meer woordenschat ontwikkelen dan kinderen die dat vijftien minuten per dag doen. Tijdens het avondeten vertel ik dit aan onze dochter van tien jaar. We krijgen haar moeilijk aan het lezen. „Dat interesseert me niets”, zegt ze. Op mijn vraag of ze eigenlijk wel weet wat het woord 'woordenschat' betekent, antwoordt ze: „Nee, en ik wil het ook niet weten.”

Deirdre Carasso

Lezers zijn de auteurs van deze rubriek. Een Ikje is een persoonlijke ervaring of anekdote in maximaal 120 woorden. Insturen via ik@nrc.nl